

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษา
ขอนำเสนอสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64$; $\sigma = 0.30$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า
อยู่ในระดับมาก 3 ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป
น้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\mu = 3.79$; $\sigma = 0.52$) ด้านการมีส่วนร่วมใน
การประเมินผล ($\mu = 3.75$; $\sigma = 0.51$) ด้านการมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและการ
ตัดสินใจ ($\mu = 3.61$; $\sigma = 0.33$) ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ($\mu = 3.49$;
 $\sigma = 0.31$)

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแล้วตัวแทนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการ

จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนั้นผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าสมาชิกสภา อบต.

3. ข้อเสนอแนะของประชาคมหมู่บ้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยด้านที่มีความถี่เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ส่วนข้อที่มีความถี่เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของ อบต.และเปิดเผยประกาศให้ประชาคมหมู่บ้านทราบ ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนตามที่ชุมชนเสนอ ควรส่งเสริมให้ประชาคมหมู่บ้านเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ อบต. เสนอ ควรมีการส่งเสริมให้ประชาคมหมู่บ้านและประชาชนเข้าร่วมในเวทีประชาคมหมู่บ้าน ควรมีการสอบถามความคืบหน้าในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม และควรมีการสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ อบต.

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาคมหมู่บ้านเข้าใจบทบาทในการที่จะต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะในการที่จะส่งเสริม สนับสนุนในการเข้าร่วมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อจะให้ประชาชนได้เล็งเห็นความสำคัญในการประชาคมหมู่บ้านอีกด้วย ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สมบูรณ์ นันทวงษ์ (2542 : 18-19) ในแง่ของความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวคือโครงการพัฒนาชุมชนในทุกโครงการจะมีวัตถุประสงค์หลักประการหนึ่งคือเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีรายได้สูงขึ้น มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น รวมถึงต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนในด้านอื่นๆ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นหากประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายในโครงการการพัฒนาชุมชนได้ยอมรับและสนับสนุนต่อ

การพัฒนาชุมชน โครงการเหล่านั้นย่อมมีโอกาสที่จะบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายและในทางตรงกันข้ามหากประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของโครงการพัฒนาชุมชน ไม่ให้การสนับสนุนจนถึงขนาดทำการต่อต้านแล้ว โครงการพัฒนาชุมชนนั้นย่อมประสบกับความล้มเหลวในที่สุด นอกจากนั้นจากการรับของประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่างๆของชุมชนตนเองเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะเป็นผู้อาศัยในพื้นที่นั้นมาอย่างต่อเนื่อง จึงน่าจะรู้เรื่องราวของปัญหาและความต้องการ ดังนั้นการที่ประชาชนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งเป็นผู้ที่ทราบถึงปัญหาและความต้องการ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นตอนต่างๆของการพัฒนาจึงน่าจะเป็นสิ่งที่ดีเพื่อที่จะได้สร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ และการแก้ปัญหาชุมชนได้อย่างตรงจุดกับความต้องการมากขึ้นและเนื่องจากการตระหนักว่า แนวคิดของการพัฒนาชุมชนในลักษณะที่จะใช้ในรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ เป็นสิ่งเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะสภาพปัญหาความต้องการ ตลอดจนสภาพทางภูมิศาสตร์พื้นที่ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน

ฉะนั้น การที่จะให้รูปแบบของการพัฒนาชุมชนเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุดแล้ว ยังอาจสร้างความล้มเหลวในการดำเนินโครงสร้างการพัฒนาชุมชนได้ง่าย โดยเฉพาะถ้าชุมชนไม่ยอมรับ ไม่ให้ความร่วมมือ หรือต่อต้านในสิ่งที่บังคับหรือชี้นำให้เขา และการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาประเทศให้เกิดขึ้นทุกระดับในการพัฒนาชุมชนก็เช่นเดียวกัน แนวคิดของการพัฒนาชุมชนจะมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการพัฒนาชุมชนนั้นๆ ช่วยเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของประชาชนในระดับชุมชนจริงๆ อาทิ ความเสมอภาคทางการเมืองในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนนั้นๆ การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักการอดทนและอดกลั้นต่อความคิดเห็นของบุคคลที่แตกต่างจากตน การใช้เหตุผล การเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การเคารพในสิทธิและหน้าที่เป็นต้น และผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีทย์ โพธิ์เสถ (2550 : 81) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการศึกษายู่ใน

ระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาคมหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมการประชุมเพื่อเสนอโครงการพัฒนาของหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ผลการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาคมหมู่บ้านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน เช่น การดูแลด้านสวัสดิการต่างๆ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนได้รับงบประมาณจากทางองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความต้องการ โดยเฉพาะด้าน โครงสร้างพื้นฐาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาคมหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มากเท่าใดนัก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง ปราชญ์ผล ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมแล้วตัวแทนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ตัวแทนหมู่บ้านได้รับหน้าที่ในการเป็นตัวแทนจากประชาชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วม โดยตรง ส่วนผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่หลายด้านจึงไม่รับหน้าที่โดยตรงเท่ากับตัวแทนหมู่บ้าน นอกจากนั้นผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าสมาชิกสภา อบต. ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากตัวแทนหมู่บ้าน เป็นผู้ประสานงานในชุมชนและมีส่วน ในการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆในชุมชน สำหรับผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการรับมอบนโยบายต่างๆ จากทั้งหน่วยงานอื่นที่ร่วมกับชุมชน บทบาทส่วนใหญ่จึงอยู่ที่ตัวแทนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการศึกษาไปใช้

ในการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษา ได้ข้อมูลข้อเสนอแนะบางประการอันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและตัดสินใจ พบว่า ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนตามที่ชุมชนเสนอ และควรสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนตามที่ชุมชนเสนอ

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่า ควรส่งเสริมให้ประชาคมหมู่บ้านเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ อบต. เสนอ

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ควรมีการสอบถามความคืบหน้าในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ควรมีการสอบถามความคืบหน้าในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม และควรมีการสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ อบต.

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาคมหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีของการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม